

Priopćenje za javnost br.14/xx
OBJAVLJUJE SE ODMAH
12. studenoga 2014.

Međunarodni monetarni fond
Washington, D.C. 20431 SAD

Izjava nakon završetka posjeta Misije MMF-a Republici Hrvatskoj

Priopćenja za javnost koja se objavljuju po završetku Misije MMF-a sadrže izjave članova Misije o preliminarnim nalazima nakon posjeta nekoj zemlji. U ovoj se izjavi izražavaju stajališta članova Misije MMF-a koja ne predstavljaju nužno i stajališta Izvršnog odbora MMF-a.

Misija Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) bila je u posjetu Zagrebu od 4. do 10. studenoga 2014. radi razmatranja gospodarskih kretanja, s težištem na fiskalnoj politici. Članovi Misije susreli su se s potpredsjednikom Vlade Brankom Grčićem, ministrom financija Borisom Lalovcem, guvernerom Hrvatske narodne banke Borisom Vujčićem, drugim visokim državnim dužnosnicima, saborskim zastupnicima, članovima akademske zajednice i predstavnicima međunarodne zajednice. Nakon završetka posjeta, gospodin Johannes Wiegand, voditelj Misije, dao je sljedeću izjavu:

Kako bi se popravilo teško stanje u hrvatskom gospodarstvu bit će potrebno provesti znatne dodatne reforme. Iako je posljednjih godina doneseno više mjera za jačanje gospodarstva i javnih financija, ključno je nastaviti s tim naporima. Potrebna je snažna fiskalna konsolidacija kako bi se stabilizirao javni dug, upotpunjena mjerama za poticanje potražnje – poput ubrzanja restrukturiranja dugova privatnog sektora i povećanja apsorpcije sredstava iz strukturnih fondova i Kohezijskog fonda EU-a – poboljšanje transparentnosti fiskalnog upravljanja i povećanje sposobnosti gospodarstva za prilagodbu.

Predviđa se smanjenje realnog BDP-a od 0,5 do 1 posto u 2014. potaknuto daljnjom kontrakcijom domaće potražnje, koja je odraz nastojanja privatnog sektora da smanji dugove, učinka fiskalne prilagodbe i neizvjesnosti u vezi sa smjerom politike. Prelijevanje dezinflacijskih učinaka iz europodručja i s robnih tržišta, uz slabu domaću potražnju, potaknuli su deflacijske pritiske. Članovi Misije MMF-a očekuju da će realni BDP stagnirati u 2015. Ta je prognoza prilično nesigurna jer još nije u potpunosti poznato kakva će biti fiskalna politika u idućoj godini.

Slabost gospodarstva otežava fiskalnu konsolidaciju. Prema projekciji članova Misije, manjak opće države na gotovinskom načelu iznositi će 5 posto BDP-a u 2014., što je promjena u odnosu na projekciju od 4 posto BDP-a donesenu u vrijeme konzultacija u vezi s člankom IV. Statuta MMF-a održanih 2014. (manjak je vjerojatno veći prema metodologiji ESA koja je relevantna za procjenu Europske komisije u sklopu Procedure pri prekomjernom proračunskom manjku). Više od dvije trećine te promjene posljedica je podbačaja prihoda, osobito prihoda od poreza na dodanu vrijednost, djelomično uzrokovanih slabom aktivnošću i deflacijom. Međutim, potrošnja je također u nekim slučajevima premašila proračunom definirane iznose, poglavito izdaci za plaće u javnom sektoru u dvama ministarstvima (obrazovanja i unutarnjih poslova).

Budući da se o nacrtu proračuna za 2015. još raspravlja, članovi Misije nisu mogli napraviti cjelovitu procjenu fiskalne politike za iduću godinu.

- *Potrebna je daljnja fiskalna konsolidacija.* Na temelju najavljenih mjera, članovi Misije MMF-a predviđaju manjak od približno 5,25 posto BDP-a. Međutim, pozdravljaju plan Vlade da se dodatnim uštedama manjak ograniči na oko 4 posto BDP-a. Pod uvjetom da su mjere strukturne, toliko smanjenje manjka podrazumijevalo bi strukturnu prilagodbu od najmanje jedan posto BDP-a, čime bi se, prema stajalištu stručnjaka MMF-a, postigla ravnoteža između potrebe da se, s jedne strane, ostvari vjerodostojna konsolidacija i, s druge strane, izbjegne pretjerano opterećivanje gospodarstva.
- *Porezne mjere.* Kada je riječ o najavljenim poreznim mjerama, uvođenje poreza na kamatni prihod i zaoštavanje uvjeta za oslobođenje od plaćanja poreza na reinvestiranu dobit čini se primjerenim jer će te mjere vjerojatno imati relativno blag učinak na privatnu potražnju. No članovi Misije skeptični su u vezi s planiranom prilagodbom poreznih razreda koja će dovesti do smanjenja poreznog opterećenja. Iako bi takva mjera mogla pridonijeti dugoročnom jačanju konkurentnosti, vezana je uz znatne kratkoročne proračunske troškove (oko 0,6 posto BDP-a) koje će biti potrebno kompenzirati restriktivnim mjerama u nekom drugom području. Nadalje, ta smanjenja uglavnom pogoduju stanovništvu sa srednjim i visokim prihodima, stoga će njihov neposredan učinak na privatnu potražnju vjerojatno biti ograničen.
- *EDP/Europska komisija.* Kako bi se smanjila neizvjesnost u vezi sa smjerom politike, članovi Misije ohrabruju Vladu da što ranije razgovara s Europskom komisijom o proračunu za 2015. Zajedničkim naporima treba povećati apsorpciju sredstava iz strukturnih fondova i Kohezijskog fonda EU-a kako bi se ograničio kontrakcijski učinak fiskalne prilagodbe.

Reforme zdravstvenog sektora i dalje su hitan prioritet radi postizanja održivosti i povećanja djelatnosti tog sektora. U ovoj se godini također predviđa da će se dospjele neplaćene obveze akumulirati, unatoč pojačanim nastojanjima da se kontroliraju troškovi. Stoga su potrebne mjere na strani prihoda – poput povećanja participacije – ili daljnje poboljšanje učinkovitosti u pružanju zdravstvenih usluga. Članovi Misije skeptični su u vezi s planiranim izdvajanjem HZZO-a iz državne riznice. Zbog odvajanja ovlasti za ugovaranje zdravstvenih usluga od odgovornosti za pokrivanje troškova javnih bolnica tom će se mjerom vjerojatno pogoršati problemi u koordinaciji i kontroli troškova.

Postoji rizik od zamora u provedbi reformi, osobito s obzirom na približavanje predsjedničkih i parlamentarnih izbora. Vlada je posljednjih godina napredovala u provođenju nekoliko hvalevrijednih reformi, uključujući mjere za privlačenje izravnih inozemnih ulaganja, reforme radnog zakonodavstva, mjere za povećanje naplate poreza iz neformalnog gospodarstva (*fiskalizacija*), i napredak u uspostavi središnjeg računovodstvenog sustava za obračun plaća. Korisna je reforma i uvođenje postupka predstečajne nagodbe. Članovi Misije izražavaju zabrinutost u vezi s tim da bi revidirani postupak predstečajne nagodbe – koji ponovno postaje formalan stečajni postupak, a glavna se uloga povjerava stečajnim upraviteljima koje imenuje sud – mogao ponovno otežati i usporiti rješavanje duga sektora poduzeća. Članovi Misije pozdravljaju namjeru da se uvedu mjere za otpis dugova socijalno ugroženom stanovništvu.

Međutim, nije u potpunosti odgovoreno na potrebe za drugim hitnim reformama, uključujući daljnje smanjenje poticaja za prijevremeno umirovljenje, reformu lokalne uprave i smanjenje preklapanja odgovornosti između različitih razina vlasti, nastavak restrukturiranja poduzeća u državnom vlasništvu i smanjenje njihove uloge u gospodarstvu te osnaživanje pravosudnog sustava. S tim u vezi, treba brzo provesti planiranu racionalizaciju podataka na plaće u javnom sektoru i reformiranje indeksacije povlaštenih mirovina.

ODJEL ZA KOMUNIKACIJE MMF-a

Odnosi s javnošću

Adresa elektroničke pošte: publicaffairs@imf.org

Telefaks:

202-623-6220

Odnosi s medijima

Adresa elektroničke pošte: media@imf.org

Telefon:

202-623-7100